

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวุฒิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาชนไทย เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๘ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการจึงครบกำหนดในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘

เมื่อวันที่ ๒๗ และวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ พรรคประชาชนไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย จำนวน ๖ สาขา คือ สาขาลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่จังหวัดตราด สาขาลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่จังหวัดขอนแก่น สาขาลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่จังหวัดสระบุรี สาขาลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่จังหวัดนครราชสีมา สาขาลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่จังหวัดกำแพงเพชร และสาขาลำดับที่ ๖ ตั้งอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทยทั้ง ๖ สาขา ปรากฏผลดังนี้ สาขาลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ เอกสารครบถ้วน ถูกต้อง สาขาลำดับที่ ๔ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ขอจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๖ คน สาขาลำดับที่ ๕ นางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งเป็นที่ตั้งสาขาพรรค โดยมีภูมิลำเนาตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ สาขาลำดับที่ ๖ นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีอายุ ไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคจริง แต่สาขาพรรคลำดับที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำแพงเพชรรายงานว่

LIART

ได้สอบปากคำนายบุญหลาย บุญบุตร ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรค ซึ่งให้ถ้อยคำว่า ไม่ขอรับตำแหน่งประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ส่วนสาขาลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ การจัดตั้งสาขาถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคประชาชนไทยชี้แจงกรณีการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย พรรคประชาชนไทยได้มีหนังสือแจ้งว่าพรรคประชาชนไทยถือเอาสมาชิกสามัญในเขตเลือกตั้งเป็นผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว และแจ้งยืนยันการรับตำแหน่งประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ของนายบุญหลาย บุญบุตร แต่ไม่มีเอกสารลงลายมือชื่อของนายบุญหลาย บุญบุตร ประกอบหนังสือแจ้งยืนยันการรับตำแหน่งดังกล่าว

ที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคและผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเลือกตั้ง แต่หัวหน้าพรรคประชาชนไทยชี้แจงว่าถือเอาสมาชิกในเขตเลือกตั้งเป็นผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค และข้อบังคับพรรคประชาชนไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕๕ กำหนดให้การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง พิจารณานุมัติตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญ ซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ กรณีนี้จึงถือได้ว่าไม่ขัดกับข้อบังคับพรรคดังกล่าว เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕

การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำแพงเพชร ปรากฏว่า นายบุญหลาย บุญบุตร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ให้ถ้อยคำว่า ไม่ขอรับตำแหน่งประธานสาขาพรรค และนางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งเป็นที่ตั้งสาขาพรรค โดยมีภูมิลำเนาตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ จึงทำให้การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ มีตำแหน่งคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ เห็นว่า นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ซึ่งขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคตามนัยมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ จึงมีตำแหน่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ พรรคประชาชนไทยมีสาขาเพียง ๓ ภาค คือ ภาคกลาง ๒ สาขา ภาคใต้ ๑ สาขา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ สาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ที่กำหนดให้มีสาขาพรรคการเมืองภาคละหนึ่งสาขา จึงถือได้ว่าพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทย ส่วนกรณีการรับสมาชิกพรรคหากตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่ามีจำนวนไม่ครบ ๕,๐๐๐ คน จะได้จัดทำคำร้องเพิ่มเติมส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ พรรคประชาชนไทยมีสาขาพรรคการเมืองเพียง ๓ ภาค คือ ภาคกลาง ๒ สาขา ภาคใต้ ๑ สาขา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ สาขา เมื่อพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองในฐานะผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชาชนไทยในฐานะผู้ถูกร้องทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๘ สรุปได้ว่า

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิกพรรคประชาชนไทยแล้วปรากฏว่า พรรคประชาชนไทยได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๘๕ คน และจัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคประชาชนไทย (แบบ ท.พ. ๔) พร้อมแผ่นดิสต์เก็ท แต่จากการตรวจสอบข้อมูลพบสมาชิกพรรคประชาชนไทยโดยเลขประจำตัวประชาชน พบ ๔,๖๑๗ รายการ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคประชาชนไทยดำเนินการจัดส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของสมาชิกที่ตรวจสอบไม่พบเลขประจำตัวประชาชน จำนวน ๕๓๔ คน เพื่อยืนยันว่า มีตัวตนอยู่จริง โดยกำหนดส่งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ปรากฏว่า เมื่อถึงกำหนดเวลาพรรคประชาชนไทยมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงพิจารณาจำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทยเท่าที่ตรวจสอบพบเพียง ๔,๕๓๗ คน

ตามข้อเท็จจริงข้างต้น จึงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ พรรคประชาชนไทยมีสมาชิกพรรคการเมืองเพียง ๔,๕๓๗ คน เมื่อพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายโทกร พลสุวรรณ (หัวหน้าพรรคประชาชนไทย) ได้มีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ สรุปได้ว่า

ตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง พรรคประชาชนไทยขอชี้แจงว่า พรรคประชาชนไทย ได้จัดให้มีการดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละ ๑ สาขา เป็นที่เรียบร้อยครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดขั้นต่ำแล้ว ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

กรณีการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมือง อ้างว่า นายบุญหลาย บุญบุตร ไม่รับตำแหน่งประธานสาขาพรรค และนางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตจังหวัดกำแพงเพชร ก็ยังคงทำให้มีจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จำนวน ๑๑ คน ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย และมีจำนวนมากกว่าจำนวนขั้นต่ำของข้อบังคับพรรคว่าด้วยคณะกรรมการสาขาพรรค ถือได้ว่า นายบุญหลาย บุญบุตร ยังคงเป็นประธานสาขาพรรคอยู่จนกว่าจะลาออกต่อพรรคประชาชนไทยอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ พรรคประชาชนไทย ได้มีหนังสือยืนยันการรับตำแหน่งประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ลงนามโดยหัวหน้าพรรคว่า ได้รับการยืนยันจากนายบุญหลาย บุญบุตร ในการรับตำแหน่งประธานสาขาพรรคตามเอกสารที่นำส่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกประการ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้เหตุผลว่า พรรคประชาชนไทยไม่มีสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทยนั้น เป็นการไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างว่า นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ มีอายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ จะครบเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคตามมาตรา ๑๒ เห็นว่า คำร้องขอยุบพรรคของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งในขณะที่ยื่นคำร้องนั้น คุณสมบัติของนายสิทธิชัย ๗ ครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว สาขาพรรคการเมือง ลำดับที่ ๖ จึงเป็นสาขาพรรคการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย

เมื่อพรรคประชาชนไทยได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คน ขึ้นไป และมีสาขาพรรคภาคละ ๑ สาขา จำนวน ๖ สาขา ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่เป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ สรุปได้ว่า
กรณีนายบุญหลาย บุญบุตร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ไม่ขอรับ
ตำแหน่งดังกล่าว เห็นว่า เมื่อนายบุญหลาย บุญบุตร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคการเมือง
ได้ให้ถ้อยคำแก่พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับมอบหมายให้ไปสอบสวน
ข้อเท็จจริงว่า ตนไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองต่อไป นายทะเบียนพรรคการเมือง
จึงไม่รับรองให้บุคคลดังกล่าว เป็นประธานสาขาพรรคการเมืองนั้น แม้ว่าพรรคประชาชนไทยจะชี้แจง
ภายหลังการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า นายบุญหลาย บุญบุตร ยืนยันจะเป็นประธานสาขาพรรคประชาชนไทย
ต่อไป แต่พรรคประชาชนไทยมิได้จัดส่งหนังสือยืนยันจากนายบุญหลาย บุญบุตร มาเพื่อประกอบการพิจารณา
จึงยังไม่อาจเชื่อถือคำชี้แจงดังกล่าวได้

กรณีนางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕
มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดกำแพงเพชรที่ขอ
จัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เห็นว่า ข้อบังคับพรรคประชาชนไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๕ กำหนดให้
การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองพิจารณาอนุมัติตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตาม
หลักฐานทะเบียนราษฎร อยู่ในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ และข้อ ๕๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการ
สาขาพรรคคณะหนึ่ง ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกสามัญในสาขาพรรคนั้น ดังนั้น กรณีนางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง
จึงขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคประชาชนไทยตามข้อบังคับพรรคดังกล่าว

กรณีนายบุญหลาย บุญบุตร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ไม่ขอรับ
ตำแหน่งดังกล่าว และนางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕
ขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคประชาชนไทย ก็ยังมีกรรมการสาขาพรรคเกินกว่าขั้นต่ำ
ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคประชาชนไทยนั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ กำหนดว่า คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง
ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง
เหรัญญิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง
และข้อ ๕๕ ของข้อบังคับพรรคประชาชนไทย กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่ง
ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกสามัญในสาขาพรรคนั้น จำนวนไม่น้อยเจ็ดคน โดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค
เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย ประธานสาขาพรรค รองประธานสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรค

รองเลขาธิการสาขาพรรค เจริญญิกสาขาพรรค โฆษกสาขาพรรค และกรรมการอื่น ๆ แต่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ไม่ขอรับตำแหน่งดังกล่าว และผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขาธิการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคประชาชนไทย ทำให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่ ๕ ไม่ครบองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคดังกล่าวข้างต้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าว

กรณีนายสิทธิชัย พรม่วง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขาธิการสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ อายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองไว้ การพิจารณาจึงต้องอาศัยมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกรณีนี้บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง คือ มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งกำหนดให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ดังนั้น กรรมการสาขาพรรคการเมืองจึงต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ด้วยเช่นกัน ประกอบกับการเข้ามาเป็นกรรมการสาขาพรรคการเมืองจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ผู้เป็นกรรมการสาขาพรรคการเมืองจำต้องบรรลุนิติภาวะเสียก่อนเพื่อให้ความรับผิดชอบเพียงพอที่จะผูกนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ และสามารถทำนิติกรรมได้ตามกฎหมาย ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำประเด็นนี้เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ เพื่อให้เกิดความรอบคอบแล้ว ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้มีความเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ นายสิทธิชัย พรม่วง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขาธิการสาขาพรรคตามเอกสารที่พรรคประชาชนไทยจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองจะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ จึงมีตำแหน่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จากข้อเท็จจริงพรรคประชาชนไทยได้ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ ขณะนั้นนายสิทธิชัย พรม่วง ยังมีอายุ

ไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ โดยจะครบในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ดังนั้น นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ จึงยังไม่มีคุณสมบัติเป็นกรรมการสาขาพรรคประชาชนไทยทำให้คณะกรรมการสาขาพรรคประชาชนไทยดังกล่าวมีองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๖

พรรคประชาชนไทยได้มีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ สรุปได้ว่า พรรคประชาชนไทยไม่ขอส่งเอกสารหรือชี้แจงเพิ่มเติม ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีไปตามกระบวนการยุติธรรม

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมีเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาชนไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาชนไทย ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองปรากฏว่า พรรคประชาชนไทยได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคจำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๘๕ คน แต่จากการตรวจสอบข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏว่า ได้ตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพรรคประชาชนไทยในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรแล้ว ปรากฏผลดังนี้ จำนวนข้อมูลทั้งหมด ๕,๑๕๑ รายการ ค้นหาโดยเลขประจำตัวประชาชน ไม่พบ ๕๓๔ รายการ และค้นหาโดยเลขประจำตัวประชาชนพบ ๔,๖๑๗ รายการ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ขอให้พรรคประชาชนไทยดำเนินการจัดส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของสมาชิกที่ตรวจสอบไม่พบเลขประจำตัวประชาชนจำนวน ๕๓๔ คน เพื่อยืนยันว่า มีตัวตนอยู่จริง แต่ปรากฏว่า เมื่อถึงกำหนดเวลาพรรคประชาชนไทยมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงพิจารณาจำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทยเท่าที่ตรวจสอบพบเพียง ๔,๕๓๗ คน ประกอบกับเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมืองกรณีพรรคประชาชนไทยมีจำนวนสมาชิกไม่ครบ ๕,๐๐๐ คน ให้พรรคประชาชนไทยเพื่อให้ยื่นคำชี้แจง ปรากฏว่าพรรคประชาชนไทยได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคประชาชนไทยไม่ขอส่งเอกสารหรือชี้แจงเพิ่มเติม ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีไปตามกระบวนการยุติธรรม

ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคประชาชนไทย พรรคประชาชนไทยมีสมาชิกไม่ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คน ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาชนไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ส่วนกรณีที่ว่าพรรคประชาชนไทยได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาครบทั้งสี่ภาค หรือไม่ นั้น ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาชนไทย

นายปรีชา เลิศมวนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ